

آیت‌الله محمدحسین اختری مدیرعامل بنیاد بین‌المللی عاشورا در گفت‌وگو با قدس:

اصلاح جامعه مهم‌ترین پیام عاشورا است

۲

مراسم عزاداری ویژه کودکان، روزانه در حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود

هیئت کبوتران رضوی

بزرگ و کوچک ندارد. محرم که می‌رسد همه ما انگار هیئت لازم می‌شویم. اصلاً خیلی‌هایمان توی همین هیئت و حسینیه‌ها، با چای روضه و زیر پرچم عزای اهل بیت(ع) بزرگ شدیم و به امروز رسیدیم. عشق به حسین(ع)، بوی کربلا و شور و نشور عاشورا توی خونمان است. هیئت‌های شهر و محله‌مان هم از وقتی به خاطر داریم، برنامه ثابت عزاداری‌هایشان در شب و روزهایی مثل شب و روزهای ماه محرم، دسته راه انداختن بود و آخرش به حرم امام رضا(ع) رسیدن و یک دل سیر سینه‌زنی و نوحه‌خوانی. حالا می‌گویند دوره و زمانه عوض شده است. آدم‌ها عوض شده‌اند. بچه‌هایمان فرق کرده‌اند اما بعید می‌دانم آن شور و حال هیئتی و حسینیه‌ایمان عوض شده باشد. نمونه‌اش هیئت «کبوتران رضوی». بچه‌های ۵ تا ۹ ساله که هر روز صبح از ساعت ۸:۳۰ در رواق کودک حرم مطهر امام رضا(ع) سینه‌زنی و عزاداری می‌کنند.

مهدی چاهانگیزی - عکاس رضوی

با عاشوراییان - سعید بن عبدالله حنفی

پیشاپیش سیدالشهدا(علیه‌السلام) در بهشت

■ آیا به عهده وفا کردم؟

ظهر عاشورا نزدیک بود؛ ابوثمامه صائدی از یاران سیدالشهدا(ع)، به آن حضرت عرض کرد هنگام نماز است. امام(ع) در حق او دعا فرمود. یاران پشت سر مولای خود صف بستند و نماز آغاز شد. در آن بین، چند نفری از اصحاب حسین بن علی(ع) پاسداری از نمازگزاران را بر عهده گرفتند که سعید بن عبدالله حنفی، یکی از آن‌ها بود. او مقابل امام(ع) ایستاد تا مانع اصابت تیر به سیدالشهدا(ع) شود. کوفیان به سرکردگی شمر، بی‌شرمانه به سوی نمازگزاران تاختند. تیرها از هر سو به طرف آن جمع آسمانی پرتاب می‌شد. سعید محکم ایستاده بود؛ تیرها پیاپی بر پیکرش می‌نشست، اما او حتی ناله نمی‌کرد؛ تعداد تیرها به عدد ۱۳ رسید. سیدالشهدا(ع) نماز را سلام داد و سعید در حالی که تیری به چشمش اصابت

بستند. سران سپاه کوفه به دستور عبیدالله بن زیاد، امام حسین(ع) را میان دو امر مخیر کردند؛ تسلیم و بیعت با یزید یا کشته شدن با لب‌های تشنه و پاسخ قاطع و کوبنده امام(ع) همان بود که «هیئات مّا الذّله». مورخان نوشته‌اند در شب عاشورا، برخی از همراهان از تاریکی شب استفاده کرده و گریختند و تعدادی هم از سپاه کوفه به اردوگاه لشکر حق وارد شدند اما سعید جزو هیچ کدام نبود. او همچنان بر پیمانی که در کنار مسلم بن عقیل و در اجتماع بزرگ کوفیان با امام(ع) بست، وفادار بود و شب، در آن جلسه شورانگیز و تاریخی حاضر شد. در آن جمع که یاران چون پروانه به گرد شمع وجود سیدالشهدا(ع) حلقه زده بودند، هر کس سخنی عاشقانه و حماسی بر زبان می‌آورد. سعید بن عبدالله نیز از قافله عشاق عقب نماند؛ رو به

کرده بود، نفس راحتی کشید و بلافاصله روی زانوی امام(ع) افتاد. با دست کوفیان را نشان داد و دعا کرد: «پروردگارا! آنان را به نفرینی دچار کن که عاد و ثمود را دچار کردی. بارالها! سلام مرا به پیامبرت برسان». سیدالشهدا(ع) پیکر بی‌رقی و غرق در خون سعید را در آغوش فشرد و او با آخرین توانی که داشت، به امام(ع) عرض کرد: «یابن رسول‌الله! آیا به عهده وفا کردم؟» امام(ع) خون را از صورت سعید پاک کرد و فرمود: «آری! تو در بهشت پیشاپیش من حرکت خواهی کرد».

مولای خود کرد و گفت: «یابن رسول‌الله! به خدا سوگند ما دست از یاری شما برنخواهیم داشت. به خدا سوگند اگر کشته شوم، سپس زنده گردم و ۷۰ مرتبه مرا بسوزانند و خاکستر مرا به باد دهند، باز هم از شما دست برنخواهم داشت». سعید از همان‌هایی بود که حسین(ع) در شب عاشورا، شبی که در تاریخ جاودانه شد، درباره آن‌ها فرمود: «به خدا سوگند، من یارانی بهتر و باوفاتر از اصحابم و خاندانی نیکوکارتر و نزدیک‌تر از خاندانم سراغ ندارم».

مشغول باز کردن مفاتیحهم که متوجه می‌شوم خانم‌ها دارند دور کسی جمع می‌شوند.من اما سرم را می‌گیرم روی کتاب دعا و می‌خواهم برای شهدای گمنامی که در جوارشان نشسته‌ام سوره‌ای هدیه بدهم. برای چهار شهیدی که به این مکان، قداست و صندلی‌های دسته‌دار و چادر نمازها مرتب‌اند. عین همیشه. فرش‌ها جارو خورده‌اند و پرده برزنتی سواکننده کشیده شده. با اینکه خودم را کنترل می‌کنم اما هر چه سلام می‌دهم بغضی است و ته جنجره‌ام تیر می‌کشد.

برای دیدار و احوالپرسی با هم‌جلسه‌ای‌ها. برای چای قندپهلوی روضه. برای نفس کشیدن توی فضایی که زلالی اشک‌هایش هیچ جا پیدا نمی‌شود. نیم ساعتی مانده به برگزاری مراسم و از دیدن سیر نمی‌شوم. جامهری و کتابخانه بروم حسینیه. دلم برای هیئت خیلی تنگ شده بود. برای کتل‌ها و کتیبه‌ها. برای صوت مداحی آقای کریمی از باندهای تکیه. برای شلوغ‌بازی کوچولوهایی که سربند سپاه و قرمز می‌بندند و از در و دیوار می‌روند بالا. برای زیارت عاشورا خواندن دسته‌جمعی.

رقیه توسلی | بعضی آدم‌ها را نمی‌شود فراموش کرد حتی اگر چهره‌شان با ماسک پوشیده باشد و دو تا چشم براق مهربان بیشتر ازشان پیدا نباشد. مثل همین دو بانو. خانم دکتر و منشی‌اش توی روضه. شکر خدا بعد دو سال قسمتم می‌شود بروم حسینیه. دلم برای هیئت خیلی تنگ شده بود. برای کتل‌ها و کتیبه‌ها. برای صوت مداحی آقای کریمی از باندهای تکیه. برای شلوغ‌بازی کوچولوهایی که سربند سپاه و قرمز می‌بندند و از در و دیوار می‌روند بالا. برای زیارت عاشورا خواندن دسته‌جمعی.

نیمکت زنده‌گی

نذر ارباب

وقایع

ویژه فرهنگ و معارف رضوی
| سال دوم | ویژه نامه ۳۹۷ |

تکته‌ها/ آیت‌الله محمدعلی جاودان

باید از اشک و عزاداری برای امام حسین(علیه‌السلام) مراقبت کرد

۲

حجت الاسلام دکتر حمید یارسائیا:

مقاومت‌های اجتماعی شیعیان الهام گرفته از کربلاست

۳

دبیر سومین رویداد فیلم کوتاه عاشورایی در گفت‌وگو با قدس مطرح کرد

در جست‌وجوی جذابیت‌های فرمی برای پیام عاشورایی

۲

کتاب «حسین (ع): عقل سرخ» چه می‌خواهد بگوید؟

روایت تغییر طعم اسلام از محمدی به ابوسفیانی

۳

در حرم

حسینیه حرم، محفل عزاداری هیئت‌های عزاداری سراسر کشور

در ماه‌های محرم و صفر امسال، صحن قدس حرم مطهر رضوی هر شب با برپایی محفل «حسینیه حرم» میزبان هیئت‌های عزاداری مردمی از نقاط مختلف کشور شده تا در کنار برنامه‌هایی که به همت خادمان در صحن‌ها و رواق‌های مختلف برگزار می‌شود، شور و حال محافل مردمی این ایام نیز تجلی بیشتری داشته باشد. معاون تبلیغات اسلامی حرم مطهر رضوی در این باره می‌گوید: بسیاری از هیئت‌های مذهبی شاخص مشهد مقدس و دیگر استان‌های کشور همواره علاقه‌مند بوده‌اند که بتوانند در ماه‌های محرم و صفر، محافل عزاداری خود را در حرم مطهر حضرت رضا(ع) برگزار کنند و از این بارگاه ملکوتی به ساحت اهل بیت(ع) عرض ادب و ارادت داشته باشند. بر همین اساس، برپایی محفل «حسینیه حرم» در صحن قدس حرم مطهر رضوی برنامه‌ریزی شده است که هر شب از ساعت ۲۲ تا ۲۴ میزبان هیئت‌های مذهبی شاخص خواهد بود و ما در حرم مطهر به جز هیئت‌های مشهد، میزبان هیئت‌هایی از سایر استان‌ها از جمله، یزد، لرستان، خوزستان و گلستان نیز خواهیم بود. حجت‌الاسلام شریعتی‌نژاد افزود: محفل عزاداری حسینیه حرم تا پایان ماه صفر در صحن قدس حرم مطهر رضوی برپا خواهد بود و عموم زائران و مجاوران می‌توانند با حضور در این محفل، میهمان هیئت‌های مذهبی نقاط مختلف کشور باشند.

نمایشگاه

«روزگار آقای واقف»

نمایشگاهی با محوریت زندگی و زمانه حاج‌حسین آقا ملک در راستای نکوداشت پنجاهمین سالگرد درگذشت به روایت اسناد و تصاویر با عنوان «روزگار آقای واقف» در کتابخانه و موزه ملی ملک در تهران برپا شد. این نمایشگاه که شامل مجموعه‌ای از روایت‌های تاریخ شفاهی، خاطره، سندهای تاریخی، نسخه‌های خطی و آثار بر جای مانده درباره زندگی این بزرگمرد است، تصویری نو از حاج‌حسین آقا ملک به بازدیدکنندگان آن معرفی می‌کند و راهی به سوی تاریخ نیکوکاری ایران می‌گشاید؛ روزگاری که این فرهنگ‌دوست و زمین‌دار بزرگ تاریخ معاصر ایران، همه دارایی بر جای مانده از پدرش را به گردآوری نسخه‌های خطی و آثار تاریخی این سرزمین اختصاص داد و در نهایت این گنجینه بزرگ را در آبان ماه ۱۳۱۶ به آستان قدس رضوی وقف کرد تا جاودانه شود و همگان از آن بهره گیرند. در واقع نمایشگاه حاضر روایت یک انسان معمولی است که بدون چشم‌داشتی هر چه داشت برای تعالی فرهنگ و خدمت به مردمش اهدا کرد. نمونه‌هایی از خدمات این واقف نیک‌اندیش همچون کمک به توسازی و بازسازی بنای شیرخوراگاه، ساخت بیمارستان، دبستان، دبیرستان، مسجد و حمام، وقف چاه و قنات، از دریچه آثار این نمایشگاه قابل بررسی است. اسنادی همچون وقف‌نامه‌های حاج‌حسین آقا ملک و مکاتبات شخصی او با افراد مختلف برای خرید آثار تاریخی و هنری نیز در این نمایشگاه به نمایش درآمده است. یکی از بخش‌های جذاب این نمایشگاه، هفت خاطره مکتوب از بزرگان فرهنگ و ادب این سرزمین شامل حبیب یغمایی، سیدعبدالله انوار، صادق آیینیوند، ایرج افشار، محمدعلی اسلامی ندوشن، محمد گلبن و ژاله آموزگار است که در خرده‌روایت‌هایی، خاطره‌های خود را از حاج‌حسین آقا ملک این نیکوکار و واقف بزرگ بیان داشته‌اند.

همچنین نسخه خطی «کلیات شیخ فریدالدین ابوحامد محمد عطار نیشابوری» که به خط نستعلیق در سال ۹۵۶ هجری قمری کتابت شده و در گنجینه خطی کتابخانه و موزه ملی ملک نگهداری می‌شود، در بخش دیگری از نمایشگاه روزگار آقای واقف در معرض دید عموم قرار گرفته است. در ابتدای این نسخه، دست‌نوشته‌ای از مرحوم حاج‌حسین آقا ملک به چشم می‌خورد که توجه ویژه این بزرگمرد به حفظ میراث فرهنگی کشور و خریداری نسخه‌های خطی نفیس ایران و وقف آن‌ها بر کتابخانه خود حتی در روزگار اشغال کشور توسط متفقین را نشان می‌دهد. علاقه‌مندان می‌توانند همه روزه به جز روزهای تعطیل از ساعت ۸:۱۵ تا ۱۴:۴۵ از این نمایشگاه و دیگر تالارهای کتابخانه و موزه ملی ملک واقع در تهران، خیابان امام خمینی(ره)، سردر باغ ملی، خیابان ملل متحد (میدان مشق) بازدید کنند.